

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Het rood wordt wit

“Komt dan, en laat ons samen rechten, zegt de HEERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol”

Jesaja 1:18

We lezen van scharlaken en karmozijn. Daarmee worden twee kleuren aangegeven. Scharlaken is helrood en karmozijn is bloedrood. Er is niets dat roder is dan scharlaken en karmozijn. Er zijn veel schakeringen in rood. Er is lichtrood, fletsrood, oranje-rood enzovoort. Het meest rood zijn de genoemde twee. Ze vormen het toppunt van rood. Niets gaat dit rood te boven. Ze zijn het meest rood.

Nu gaat het niet over mensen die een rode vlag hebben, over communisten, of over “rooie vrouwen” of over een rode partij. ‘t Gaat over de zonde, over Israël met z’n zonde, over u en mij met onze zonde.

Jesaja, de profeet van de Heere, verkondigt het woord van de Heere. Hij zegt: “de HEERE spreekt”. Het wee wordt uitgesproken: “Wee het zondige volk, het volk van zware ongerechtigheid, het zaad der boosdoeners, de verdervende kinderen! Zij hebben de HEERE verlaten, zij hebben de Heilige Israëls gelasterd, zij hebben zich vervreemd, wijkende achterwaarts.” Waarlijk - het zouden de woorden van God kunnen zijn tot Nederland, tot ons volk. En wij behoren tot dat volk.

We gaan de reformatie gedenken. Wat een zegen dat het Woord weer zuiver verkondigd werd. “Wij, o verheven Majesteit, gedenken Uw weldadigheid”. Die toon mag niet ontbreken. Echter - wat een deformatie is er vandaag. Wat een toename van ongerechtigheid; de zonde vaak geen zonde

meer. Overtredingen van de heilige wet van de Heere die gesanctioneerd worden. Buiten de kerk en soms zelfs binnen de kerk. God zegt: “al waren uw zonden als scharlaken, al waren zij rood als karmozijn”. O neen - de Heere zegt niet: ze zijn rood als scharlaken, ze zijn rood als karmozijn. Hij spreekt: “al zouden ze zo rood zijn”. Nogmaals: er zijn veel gradaties in rood. Maar het zou kunnen zijn dat ze rood zijn. ‘t Zou kunnen dat u zegt: “ze zijn te rood”. Mar al zou dat zo zijn, de Heere zegt: “Kom toch”!

O als we gaan zien onze zonden! U weet het van Luther, de vrolijke student. Opeens - op weg naar Erfurt - die bliksemstraal vlakbij. De ontdekking dat hij niet kon sterven. “Ach mijn zonde, mijn zonde”. De Heilige Geest ontdekt aan de grootheid van het bedreven kwaad. Toch moet u ook denken aan satan. Die hanteert twee glazen: een verkleinglas en een vergrootglas. Als de begeerte tot zondigen bij u opkomt, komt hij met het verkleinglas. Hebt u de zonde volbracht dan komt hij met het vergrootglas. God weet daarvan. Hij brengt niet tot wanhoop. Hij zegt: “al zouden uw zonden zijn als scharlaken, al zouden ze zijn als karmozijn...” Nu moet u het woordje “dan” vervangen door het woordje “toch”. Zo is het juist. God zegt “komt toch”. Hier is de lokking, de nodiging. U ziet hier uitgebreide armen, liefde-armen. “Komt toch”. Hoort u Zijn stem, o zondaar. ‘t Gaat om uw behoud, om uw zaligheid! “Komt toch”. U moogt elk woordje hier benadrukken. Het is: kóm toch, en het is kom tóch. Er is zoveel reden om niet te komen. ‘t Kind dat het gebod van vader of moeder heeft overtreden, kruipt weg. Wij voor God. We vrezen Zijn toorn, Zijn veroordeling. De

Heere weet hoe we zijn. Daar lokt en nodigt en dringt Hij aan: “kom toch”.

“Laat ons samen rechten”. Samen. Dus u en de Heere. U moogt rechten met de Heere. Dat willen we soms toch graag? Hem zeggen wat Hij verkeerd deed! Maar dan ook andersom. Ik staande voor mijn Rechter. “O God, als Gij onze heimelijke zonden zoudt stellen in het licht van Uw aanschijn, we zouden verschrikt worden!” Voor Gods vierschaar... ach Heere, wie kan dan bestaan? O wat een reden om niet te komen. Maar straks moet het. Niemand kan dat ontlopen, en dan is er geen genade meer, dan is het te laat, dan zal God rechtvaardig oordelen. Daarom - indringend, ernstig: “kom toch”, “Want al waren uw zonden rood als scharlaken, rood als karmozijn, ze zullen worden wit als sneeuw, ze zullen worden als witte wol. O wat is de sneeuw wit; wat is de wol wit. Rood en wit. Wie kan rood wit maken? O staande voor mijn Rechter, ik kan niet anders verwachten dan het oordeel. Maar o wonder, wonder van de vrije gunst, wonder van genade alleen, een zondaar rood als karmozijn wordt witter dan sneeuw, wordt als witte wol!

Hoe kan dat? Is God niet meer waarachtig, rechtvaardig en heilig? O ja - God blijft God. Maar Hij gaf vanwege Zijn bewogenheid en barmhartigheid Zijn Zoon, Zijn enige. Jezus wit en blank, Hij is rood geworden, als scharlaken, als karmozijn! Daarom al Gods golven en al Gods baren over Hem, daarom stervend aan het vloekhout op Golgotha. Opdat God tegen u kan zeggen: “komt toch”, en “al waren uw zonden als scharlaken, al waren ze rood als karmozijn, ze zullen worden als sneeuw, als witte wol”. Hier is sola gratia - alleen uit genade. Enkel genade, louter genade. Daardoor gaat het rood verdwijnen, wordt het wit en al witter. Straks alleen het witte kleed. Voor de troon van God en voor het Lam.

Ds. v. Z.

Van de administratie

Deze keer mogen we doorgeven dat we weer 6 nieuwe abonnees konden inschrijven. Aan giften ontvingen we f 45,-, waarvan f 25,- nog bestemd was voor de ontmoetingsdag te Kampen. Hartelijk dank.

Het blad bestemd voor G.R. Pothoven, Middenstraat 21, 3931 HH Woudenberg, hebben we enkele keren retour ontvangen met de mededeling "verhuisd". Wie kan ons aan het nieuwe adres helpen? Bij voorbaat dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Van de redactie

Inhoud

Ds. D. Slagboom schrijft een slot artikel over het Lied van Debora. Een derde artikel van de hand van Ds. M.J.

Het lied van Debora (11)

Tevergeefs verwachten

Voor de laatste keer gaan we naar het lied van Debora. Zij zingt in feite over hetzelfde onderwerp als we de vorige keer zagen: de ondergang van Sisera. We kunnen het misschien beter zo zeggen: die ondergang staat hier op de achtergrond. Debora beeldt de angstige spanning uit, waarmee de moeder van Sisera en haar "hofdames" de terugkeer verwachten. Zij ziet die voor zich, terwijl ze ondertussen weet van de vreselijke, bloederige werkelijkheid van Sisera's dood. Door die twee heen klinkt er een heilige ironie in dit laatste gedeelte.

We moeten dit goed verstaan. Zo licht wordt dit slot getrokken in de sfeer van menselijk medelijden. Dan zou hier het onheilig vermaak gehoord worden met het leed van anderen. Zo mogen we dit beslist niet lezen. Debora zingt profetisch, door de Heilige Geest. Ze weet dat God Sisera geoordeeld heeft als een verklaarde vijand van God en Zijn volk. 't Gaat haar om Zijn eer en om Zijn recht. Zij hoort dan in het vergeefse verwachten Gods heilige lach over Zijn gerechtigheid in de ondergang van Zijn vijanden. "Die in de hemel woont zal lachen". Debora is heilig bewogen geweest met de smaad, die God is aangedaan door die Hem hebben uitgedaagd in de strijd tegen Zijn volk. Nu verblijdt zij zich terwille van Zijn Naam en eer over de ondergang van de vijand en over het ijdele van de verwachtingen.

Zo is dit laatste gedeelte vol van waarschuwing voor allen die in feite lachen om de oordelen Gods en met een gerust hart in de vijandschap tegen God volharden. Toch wordt hier ook vooral in het slotvers - het uitzicht gepredikt aan allen, die in waarheid de Heere verwachten temidden van de vijandschap tegen God en Zijn volk.

Laten we zo de laatste verzen bezien: "De moeder van Sisera keek uit door het venster, en schreeuwde door de traliën: waarom vertoeft zijn wagen te komen? Waarom blijven de gangen zijner wagenen achter? De wijsten harer staatsvrouwen antwoordden;

Kater over Richard Sibbes is opgenomen. Een bedankbrief voor de steun aan de school in Dundas. Een meditatie waarin de Reformatie aandacht krijgt. Ook vindt u in dit nummer enkele persberichten.

AvH.

ook beantwoordde zij haar redenen aan zichzelf. Zouden zij dan de buit niet binden en delen? Eén liefje of twee liefjes voor iedere man? Voor Sisera een buit van verscheidene verven, een buit van verscheidene verven, gestikt; van verscheidene verven aan beide zijden gestikt, voor de buithalzen? Alzo moeten omkomen al Uw vijanden, o Heere! Die Hem daarentegen liefhebben, moeten zijn, als wanneer de zon opgaat in haar kracht" (Richteren 5:28-31).

Vertwijfelde klacht

In Haroseth, ergens in Noorden van Kanaän, is het paleis van Sisera. Daarvandaan waren zijn wagens met zijn leger uitgetrokken tegen Barak. Debora herinnert nu niet aan het uitgaande leger, maar aan uitgaande gedachten en woorden.

Bij één van de vensters staat een vrouw en kijkt uit naar buiten. 't Zal het kleine venstertje geweest zijn, waaruit vanuit het vrouwenvertrek uitzicht was naar buiten. Meestal was het met tralies bezet en bood het gelegenheid om onbespied door anderen te verkennen wat er buiten gebeurde. Deze vrouw wacht op de overwinning van haar zoon. Het is niet de huisvrouw van Sisera, maar zijn moeder, die als naar gewoonte een grote plaats in zijn paleis inneemt.

Die overwinning was zeker. Zo heeft ze hem uit zien gaan! Hij zou het opstandige Israël tenonder brengen, alles was al in orde gebracht in het paleis om het feest van de overwinning te vieren.

Helaas het duurt lang. Er is nog geen gunstig bericht gekomen. Dag aan dag gaan voorbij. Ze loopt telkens naar het venster en tuurt in de verte. Ze wordt vol ongeduld. Ze klaagt. Ze kan het niet langer uithouden. Haar gedachten worden woorden. Ze uit ze in een klacht: "waarom vertoeft zijn wagen te komen, waarom blijven de gangen van zijn wagen achter?" We moeten denken dat ze dit het bij het groeien van haar onrust keer op keer herhaalt, terwijl haar blik tevergeefs uitziet door

het venster. We merken hier de angst op van een moeder over haar zoon. 't Zou vreemd zijn als die er niet was. We moeten hier ook wat anders zien, in de lijn van dit lied. Deze moeder verwacht éér van haar zoon. Daar ziet ze met hartstochtelijk verlangen naar uit. Een nederlaag is smartelijk, maar niet-te-verteren vanwege de schande. Ze durft van een ondergang niet te spreken, maar toch.. in de klacht klinkt vertwijfeling door.

Wat komt de tegenstelling hier uit tussen deze moeder en de andere, Debora. Debora is een moeder in Israël. Zij draagt het volk van God op haar hart. De verlossing van dat volk is haar leven. Het is haar te doen om de eer van Israëls God. Déze moeder echter zoekt alleen de eer van de mens. Hoe die is, maakt haar niet uit. Al is hij, zoals Sisera, vol moord en overspel. Haar hart hangt aan de ijdele eer.

Debora zingt haar lied niet voor de paleisbewoonsters van Haroseth maar voor Israël, voor vrouwen in Israël. Het klinkt door tot op het erf van de kerk van vandaag. Waar is het ons om te doen? Als ouders? Als moeders? Is voor ons het hoogste dat onze kinderen eer krijgen in dit leven? Maakt het daarbij verder niet uit waarméé? Laat het ons onbewogen, hoe ze leven in de wereld en in de zonde?

Laat de vertwijfeling van het leven buiten God en Zijn dienst ons aangrijpen. Wat komt dit hier uit. Het wordt eenmaal een onrust, die niet te stillen is. Het ergste is: God komt om Zijn eer en oordeelt ons leven. Sisera's moeder wist het nog niet, maar het lied van Debora predikt: het is al gebeurd. Het is een bodemloze put voor allen, die buiten God leven én blijven leven!

Troostwoorden zonder inhoud

We horen nog van andere woorden. In datzelfde paleis zijn ook de vrouwen, die Sisera's moeder in haar onrust tegemoet willen komen. De Statenvertaling heeft het over de "wijsten der staatsvrouwen". Aan wie we precies moeten denken is niet zo gemakkelijk te zeggen. De kanttekenaren hebben het over "vorstinnen", die dus een bepaalde invloed hebben in het paleis. Er zijn er ook gedachten aan bijvrouwen van Sisera, die in hetzelfde vertrek als de moeder van Sisera verblijven. Het is uiteindelijk niet zo belangrijk, dat we van die vrouwen veel weten. Het gaat om de "troostwoorden", die ze tot deze moeder zeggen en zo inhoudsloos zijn.

Op allerlei manier proberen ze de

moeder van Sisera moed in te spreken. Zij beantwoorden zo de aanhoudende klacht van haar. Zo meen ik dat we de tussenzin - vers 29 - moeten lezen. Zij willen zeggen dat er geen reden is om ongeduldig en ongerust te zijn.

Ze noemen de oorzaken, waarom, volgens hen, Sisera's komst vertraagd is. Allereerst wijzen ze op de buit, die voor de overwinnaar is. Die buit moet opgezocht en verdeeld worden. Dat houdt op. Uren en dagen gaan er mee heen.

Dán werken ze het gegeven van de buit nog nader uit. De voornaamste buit is immers die van de meisjes, die voor de strijders bestemd zijn tot hun zingenot. 't Komt wel treurig uit in de tekst: "één liefje of twee liefjes voor iedere man". Debora wist het hoe Sisera met de meisjes en vrouwen van Israël deed! Zo was het in Haroseth. De ontarding van het leven, dat geen normen meer kent op dit gebied, komt daar uit. De vrouwen spreken erover om het vermeende oponthoud van Sisera voor te stellen. Zij doen alsof het de gewoonste zaak ter wereld is, dat die liefjes uitgekozen worden als gebruiksvoorwerpen.

Tenslotte geven ze nog een nadere verklaring: de strijders hebben na hun overwinning werk om de dure gewaden van de vrouwen in Israël te nemen en mee te voeren.

De hofdames stellen het dan voor dat Sisera en de andere strijders met de geborduurde kledingstukken om hun hals van het slagveld komen. Wellicht zit er in het zeggen van de vrouwen ook nog dit: straks dan zullen wij hier de mooi bewerkte gewaden uit hun handen ontvangen. Daarmee zijn ze te vangen!

Hun woorden verraden, hoe het daar met het leven gesteld is. Sex en opschik geven de toon aan. Eerbaarheid en eenvoud worden gemist. Het is de openbaring van de ontarding van de mens, die afgevallen is van de levende God. Komt het ook vandaag niet uit in andere vormen? Sex-schandalen zijn dagelijks nieuws!

Het voornaamste is: deze troostwoorden troosten niet! Ze komen niet tot het doel om de moeder van Sisera moed in te spreken. 't Maakt niets uit of ze haar even een ander gevoel hebben gegeven. Ze staan in het lied van Debora om de boodschap uit te dragen, heel het doen van Haroseth en allen, die eraan verbonden zijn, onder het oordeel Gods liggend. Dat betekent de troosteloosheid!

We mogen hier ook zeggen: Debora

zingt haar lied in het geloof op de God van Israël, die wezenlijke en volle troost heeft én geeft voor allen, die het van Hem leren verwachten. Dat houdt in, dat er in een troosteloze wereld een boodschap is in Christus Jezus, waarin genade bekend wordt gemaakt voor arme zondaren in de weg van bekering en geloof.

Gebed en verwachting

Sprekend is het slotvers: "alzo moeten omkomen al Uwe vijanden, o Heere! wie Hem daarentegen liefhebben moeten zijn, als wanneer de zon opgaat in haar kracht". Het betreft zich op héél het lied van Debora: niet alleen op de ondergang van Sisera maar van ál de vijanden Gods en op de overwinning van állen, die God vrezen. Het is gebed én verwachting in allebei is het ware geloof in de Heere.

Een verwaterd christendom, dat de ernst van de zonde niet verstaat en de strijd tegen de wereld niet kent, is dit gebed vreemd. Moeten de vijanden Gods de ondergang toegebeden worden? 't Gaat hier Debora om de erkenning van de enige God, om Zijn Koninkrijk. Dan wordt de bekering van de vijanden van God en Zijn dienst gezocht, maar tegelijk gebeden tégen hen, die volharden in afval en ongehoorzaamheid. Het geldt ook vandaag in de bedeling van het Nieuwe Testament. Daar blijft het gebed "Uw Koninkrijk kome..." Het smeekt om toebrengring van vijanden, maar ook tégen de vijanden in, die het Evangelie blijven verwerpen. Met zo, grote ernst, spreekt Gods Woord over degenen, die het Evangelie ongehoorzaam zijn! Debora vertolkt ook de verwachting voor die God vrezen. "Wie Hem daarentegen liefhebben.." zijn van zichzelf niet beter. Zij worden uit deze wereld der zonde geroepen. God zag naar hen om in liefde in. In hun schuld verzonken werden ze getrokken tot het licht van Zijn genade. Ze kregen liefde tot God en werden gesteld aan de zijde Gods tegen de wereld en tegen de zonde. Lijkt het niet of die God liefhebben onderliggen? Is niet vaak verdrukking en benauwdheid hun deel? Moeten ze niet door de smaad van de wereld heen? Het is waar. Debora zingt dit lied in het geloof. Dat geloof overwint, is als de zon, die opgaat in haar kracht. Wat ligt er een bemoediging in voor de moeilijkste tijden van de Kerk des Heeren. Die Kerk kan zo terneer liggen. Er kan zo weinig uitgaan van de Kerk naar buiten. Toch. De Zon is gaan

schijnen in de komst van Christus. Rijk als het waar wordt door een waar geloof in eigen leven. Dan blijft dit woord zijn kracht houden door alle tijden. Sisera's moeder ziet uit bij haar venster, tevergeefs. Maar de Kerk des Heeren mag uitzien bij het venster des geloofs naar de volle overwinning door Hem, Die eenmaal overwonnen

heeft. En zij zal niet beschaamd worden. "De rechtvaardigen zullen blinken als de zon in het Koninkrijk huns Vaders".

"Uw Koninkrijk koom' toch, o Heer'; Ai, werp de troon des satans neer.

Ds. D. Slagboom.

Richard Sibbes (3)

Zoals gezegd, willen we nadat we in het kort de levensloop of liever de levensleiding van Sibbes onder ogen gezien hebben, met elkaar luisteren naar de inhoud van één van zijn werken: 'Het gekrookte riet en de rokende vlaswiek'. Het gaat hem, zo zegt hij, hierbij niet om het geven van een verhandeling, maar het gaat hem om de opening van een tekst. De Bron aanboren, liever dan een verhandeling over de Bron.

Hij schreef dit werk over Matth. 12:20 "Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en het rokende lemmet (vlaswiek) zal Hij niet uitblussen, totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning".

Een werkje dat voor het eerst uitgegeven werd in 1630, en nog tijdens het leven van Sibbes, in 1635, zijn vijfde druk genoot.

In een brief aan de edelman sir Horatio Vere en zijn echtgenote, veronverschuldigt hij zich bij voorbaat voor het geval dat het hem verweten zou worden zulke preken uit te geven. Anderen hebben mij ertoe gedwongen, zo schrijft hij. "Ik overschat dit povere werk niet zozeer dat ik uw eer waardig acht te zijn, maar op deze manier dacht ik uitdrukking te kunnen geven aan het verdiende respect dat ik voor u beiden heb". En dat dit geen opmerking is om bij voorbaat de wind uit de zeilen van critici te nemen, maar oprecht gemeend is, blijkt op menige bladzijde van zijn leven en van zijn werken. Hij droeg de ootmoed als een sieraad van de christen.

Het is verleidelijk om nog het een en ander te citeren uit de inhoud van het "aan de lezer". Ik wil volstaan met de volgende citaten, die stof voldoende bieden om daar verder over te mediteren, om dan het eigenlijke werkje te openen:

"God weet dat, zoals we geneigd zijn tot zonde, wij ook, als het geweten grondig wakker geschud is, geneigd zijn tot wanhoop vanwege de zonde; en daarom wilde Hij dat wij zouden

weten, dat Hij Zichzelf gesteld heeft in het verbond der genade om in Christus te triomferen over de grootste duivels en vijanden die wij vrezen, en dat Zijn gedachten niet aan de onze gelijk zijn (Jes. 55:8), dat Hij God is en geen mens (Hos. 11:9); dat er hoogten, en diepten, en breedten van genade in Hem zijn verheven boven alle diepten van onze zonden en ellende (Ef. 3:18); dat we nooit in zo'n hopeloze toestand zijn, dat daarin een reden om te wanhopen zou zijn, als we bedenken dat onze zonden de zonden van mensen zijn, Zijn genade de genade van een oneindig God".

"Maar we moeten weten dat deze troost alleen het deel is van hen, die zichzelf leerden opgeven en overgeven aan Christus' regering, die in alle dingen gewillig zijn om door Hem geregeerd te worden....de ziel die uitziet naar genade, moet zichzelf onderwerpen om geleid te worden".

"Er is niet meer troost te verwachten van Christus, dan dat er zorg is om Hem welbehagelijk te zijn".

Deze citaten typeren de werken van Sibbes: de verkondiging van de vrije genade geopenbaard in het Evangelie van de Zoon, in Wie God de wereld met Zichzelf was verzoenende, de ruimte daarin voor de grootste der zondaren; maar ook dat deze leer geen goddeloze en zorgeloze mensen maakt: de heiliging heeft ook alles te maken met de troost die we ontvangen mogen uit het Woord, de zekerheid van het heil in Christus te hebben ontvangen. Daarbij is Sibbes doordrongen van de onmisbaarheid van het werk van de Heilige Geest:

"Want hoewel dit een waarheid is helderder dan de zonnestralen, dat een zondaar met een verbroken hart de genade behoort te omhelzen, zo krachtig en sterk bekendgemaakt; toch is er geen waarheid waar het hart zich meer voor afsluit dan voor deze waarheid, bijzonder door het gevoel van ellende, wanneer de ziel geschikt gemaakt is voor genade, totdat de Heilige Geest

het geweten besprenkelt met het bloed van Christus, en Zijn liefde uitstort in het hart, zodat het bloed van Christus in het geweten luider roept dan de schuld der zonde. Want alleen Gods Geest kan het geweten met vertroosting uittillen boven de schuld.... Mensen kunnen woorden van troost spreken, maar Christus' Geest is de enige Trooster".

Dan nu alvast een begin met het eigenlijke werk zelf. Het eerste wat Sibbes doet is laten zien hoe in dit woord uit het Mattheüsevangelie de Schriften vervuld zijn over de Knecht des HEEREN, zoals in het lied over deze Knecht in Jesaja 42:

"Ziet, Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Dewelke Mijn Ziel een welbehagen heeft! Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven; Hij zal het recht de heidenen voortbrengen.

Hij zal niet schreeuwen, noch Zijn stem verheffen, noch Zijn stem op de straat horen laten.

Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen....".

Wat Christus' roeping betreft merkt Sibbes allereerst op dat Hij alles deed en leed in opdracht van de Vader, aangesteld door de Vader! Zo moeten wij in alles wat Christus deed en leed Hem als Middelaar, zien: "GOD, in HEM de wereld met Zichzelf verzoenende", 2 Kor. 5:19.

Wat een troost, zo schrijft hij, dat God de Vader, de 'partij' die wij beledigd hebben met onze zonden, zo zeer tevreden is met het werk der verzoening! Het is één en dezelfde liefde waarmee Hij Christus én allen die in Christus zijn liefheeft!

Liefde zo wonderbaar! Onze zaligheid is gefundeerd op de gezamenlijke overeenkomst tussen al de drie Personen van de Drie-eenheid: de Vader gaf de opdracht / de aanstelling aan Christus; de Geest rustte Hem toe en heiligde Hem tot dat werk; Christus Zelf voerde het ambt van Middelaar uit.

"Laat ons daarom Christus omhelzen, en in Hem Gods liefde, en ons geloof bouwen op zulk een Zaligmaker, die voorzien is van zo'n hoge aanstelling en opdracht".

En hoe voerde Hij Zijn opdracht uit? "Hij zal Zijn stem niet verheffen". Jawel, Zijn stem werd gehoord. Maar wat voor een stem?! "Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt..."

Hij schreeuwde, maar hoe? "Die dorst heeft, die kome..."!

Zijn komst was even bescheiden als zachtmoedig: "Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken...". Daarin onderscheidt Sibbes dan het volgende:

1. de toestand van hen met wie Christus zo handelt: ze zijn 'gekrookte rieten' en 'rokende vlaswieken';
2. Christus' houding ten opzichte van hen: Hij zal niet 'verbreken' en niet 'uitblussen', maar liefdevol hen behandelen;
3. de voortdurende én toenemende (!) tedere zorg: "totdat het oordeel tot overwinning komt", d.w.z. totdat het de overhand heeft over alle verdorvenheid, die hier tegen op komt.

School in Dundas

Opnieuw brengen we onze school in Dundas, Canada onder uw aandacht. Namens de penningmeester van onze school wordt u hierbij hartelijk bedankt voor de giften en kollekten die we tot nu mochten ontvangen. Het schoolbestuur wil de maandelijkse verplichte ouderbijdrage op een redelijk niveau houden en dat is alleen mogelijk als ook anderen in de kosten bijdragen. De school kost per jaar ruim 1 miljoen dollar. We kampen nu met een begrotingstekort van 80.000 dollar. Vandaar dat we onze schoolgemeenschap in uw blijven de aandacht, liefde, gebed en offervaardigheid blijven aanbevelen.

Mocht de Heere u rijkelijk in Zijn gunst gedenken.

Zegene Hij christelijke onderwijs zowel in Nederland als ook in Canada. Een hartelijke groet van

Ds. K. Hoefnagel.

Start Reformatorische HEAO

De Christelijke Hogeschool De Driestar heeft met de Christelijke Ichtus Hogeschool Rotterdam overeenstemming bereikt over de start van een heao-opleiding op reformatorische grondslag.

Per 1 september 1997 begint de Ichtus Hogeschool Rotterdam een aparte heao-afdeling voor studenten afkomstig uit het reformatorische onderwijs. Het onderwijsprogramma van deze driestar Academie wordt in nauwe samenwerking tussen IIHR en De Driestar ontwikkeld. De Driestar Academie zal in het eerste en tweede studiejaar de heao-opleidingen Accountancy, Bedrijfseconomie, Commerciële Economie, Management Economie en recht verzorgen. De vier opleidingen hebben een gemeenschappelijk propedeutisch jaar. De Driestar Academie zal gehuisvest worden op een eigen locatie in Rotterdam.

De kerk wordt dus vergeleken met het zwakke! Ze zijn geen bomen, maar rieten; en dan nog niet eens gehele rieten, maar geknakte rieten! Welnu, Sibbes gaat dan uitvoerig in op wat dit 'geknakt' zijn inhoudt. Daarover de volgende keer D.V.

Deze keer eindig ik met de vraag: Wilt u delen in deze tedere zorg van de Zaligmaker? Ja? Dan moet u op het nivo zijn van een geknakte rietstengel en een rokende vlaswiek. Of is dat beneden uw nivo?

MJK.

Nadere inlichtingen over dit persbericht worden verstrekt door M. Houtman, tel. 0182-574715 (De Driestar) en door M.W. Knoester, tel. 010-2012900 (Ichtus Hogeschool Rotterdam).

Stichting OGO.

De stichting voor projectmatige ondersteuning van het gereformeerd onderwijs in Hongarije, Roemenië en Oekraïne.

OGO heeft met uw steun verscheidene scholen kunnen helpen.

Opnieuw zijn veel aanvragen binnengekomen.

Meer info?

Bel dhr. Waterman (0113) 342447

of dhr. Flach (0318) 514208

Wie helpt de volgende basisscholen bij aanschaf van materiaal voor biologie, geschiedenis, natuur-, wis- en scheikunde?

. Vésztő	. Dombrád
. Túrkeré	. Devaványa
. Gyula	. Debrecen
. Törökszentmiklos	

(inrichting overblijfslokaal)

OGO Elk project helpt direct!

Steun ons werk!

Bank 38.54.16.334 . Giro 2320136 t.n.v. OGO, Bilthoven

Secretariaat: Merelweg 9, 8075 AV Elspeek Tel. 0577-492461 . Fax 0577-492505 BAO-projecten

LCJ

Op D.V. 19 oktober zal op het landelijk jeugdappèldag LCJ te Soest de landelijke actie van start gaan met een officiële presentatie. Met circa 2.700 jongeren zal dit verenigingsseizoen onder het motto:

Breng je burens de boodschap

een actie worden gehouden om het evangelisatiewerk in België te ondersteunen.

In België richten zij zich op twee concrete evangelisatieposten:

. In Gent het werk van de heer H. Bor, uitgezonden door verschillende Chr. Geref. Gemeenten in Nederland, heeft dringend nieuwe huisvesting nodig i.v.m. de slechte toestand van het huidige gebouw.

. In Tongeren het werk van evangelist T. Vanhuyse, vanuit stichting "In de rechte straat" werkt ook hij onder de Rooms Katholieke bevolking, de gemeente van deze ex-priester groeit snel en heeft ook dringend een nieuw onderkomen nodig.

Jaarverslag Gereformeerde Onderwijzers en Lerarenvereniging

Op D.V. maandag 11 november hoopt het bestuur van de G.O.L.V. haar **jaarlijkse ledenvergadering** te houden om 19.30 uur in gebouw Gamma van het Driestar College te Gouda, Ronsseplein 1.

Naast de gebruikelijke jaarstukken zal de voorzitter van de vereniging, de heer A. Karens een inleiding houden over: 'De bedrijvige school...!' Tevens zullen de gebruikelijke jaarstukken en de bestuursverkiezing aan de orde komen.

We vertrouwen erop dat velen in het jubileumjaar van onze G.O.L.V./75 jaar blijken zullen geven van hun belangstelling.

Vanwege het genoemde jubileum is deze keer de jaarvergadering vervroegd naar D.V. 11 november en als avondvergadering vastgesteld.

Hiermee wijken we af van de traditie om de jaarvergadering eind december op een zaterdagmorgen te houden.

Het is nl. de bedoeling dat we op D.V. zaterdag 11 januari 1997 een jubileumbijeenkomst hopen te houden. Nadere berichten hierover volgen ter zijner tijd.

Nu alvast van harte welkom op D.V.

maandag 11 november tijdens de jaarvergadering van onze G.O.L.V.

Het is de bedoeling dat we rond 21.45 uur de vergadering besluiten met een drankje en een hapje.

Ook belangstellenden buiten het onderwijs zijn van harte welkom.

Namens het bestuur:

A. Karens, voorzitter

A. Hoogendoorn, secretaris

Stichting Studie der Nadere Reformatie

Vervolg op 'Hoofd- en kopstukken uit de Nadere Reformatie'

SSNR start vervolgcursus

Eind 1995 startte de Stichting Studie der Nadere Reformatie (SSNR) een cursus met als doel de kennis over de Nadere Reformatie te verbreiden en te verdiepen. Met zo'n 70 deelnemers mag deze activiteit zeker geslaagd heten. Als vervolg hierop biedt de SSNR een vervolgcursus aan waarin deskundigen ingaan op een aantal andere personen en thema's uit de Nadere Reformatie en het Gereformeerde Piëtisme. Veel aandacht zal worden besteed aan de geschriften en de actualiteit van de behandelde personen. Evenals bij de eerste cursus wordt er gezorgd voor een syllabus.

Het programma ziet er als volgt uit: Op de eerste bijeenkomst komt als 'kopstuk' Godefridus Udemans ter sprake; het 'hoofdstuk' van die ochtend handelt over de zending. Andere personen en thema zijn: Wilhelmus à Brakel en de visie op Israël, Abraham Hellenbroek en de catechese, Bernardus Smytegelt en de prediking, Johannes Verschuier en de bevinding, en tenslotte: Alexander Comrie en de strijd voor de Gereformeerde orthodoxie.

De totale kosten bedragen f 175,-. Dit bedrag is inclusief cursusmap, syllabus, koffie en lunch. Bovendien ontvangen de cursisten ter kennismaking de bundel *Figuren en thema's van de Nadere Reformatie, deel III*, waarin een zevental andere vertegenwoordigers worden besproken.

Tot 12 november kunnen geïnteresseerden zich aanmelden. De cursus start op 23 november en vindt plaats in Ede. Meer informatie is te verkrijgen bij de cursusleider, dr R. Bisschop, tel. 0318-522691.

Boekbesprekingen

Prof. Dr. A.Th. van Deursen, **De Bataafse Revolutie** (1795-1995), Uitgave van de Willem de Zwijgerstichting, Postbus 10049, 7301 GA Apeldoorn). Donateurs van de stichting krijgen jaarlijks twee (soms drie) brochures voor 12,50 per jaar. Deze brochure afzonderlijk kost f 8,75 en omvat 52 blz. Een lezenswaardige brochure waarin de Bataafse Revolutie en haar invloed tot op heden aan de orde worden gesteld. Op blz. 43 wordt terecht geschreven aangaande de grote verandering in het onderwijs veroorzaakt door de Bataafse Revolutie: "Zo werd de kerk van de natie gescheiden, en de school buiten haar invloedssfeer geplaatst. In de Republiek van de Verenigde Nederlanden had er altijd een nauwe betrekking bestaan tussen onderwijs en kerk. De schoolmeester was tevens catechiseermeester. Nu werd het zijn eerste plicht, de leerlingen op de voeden in de burgerlijke deugden. Het was niet meer de reformatie die de school haar eigen karakter gaf. In de Bataafse Republiek was de reformatie vervangen door de revolutie."

Guido Gezelle, **Aleer het licht ten avond raakt**, Een keuze uit zijn religieuze poëzie, samengesteld en ingeleid door Drs. S.R. Posthuma, 68 blz., f 19,90, Uitgeverij de Groot-Goudriaan Kampen.

De priester-dichter Guido Gezelle is ook in protestantse kringen bekend. Treffend worden Bijbelse zaken verwoord. Enkele zaken willen wij uit dit bundeltje weergeven. We lezen op blz. 15: "Heer", mijn hert is boos en schuldig, maar Gij zijt barmhartig en duizendmalen meer verduidelijkt als dat ik boosaardig ben..." De schrijver zal in zijn kringen veel hebben aangetroffen wat we lezen op blz. 25: "Velen bidden schone woorden, naar de eis en opgezeid uit een boek met gouden boorden; maar hun hert is ijdelheid." Ligt daar ook geen les in voor ons? Hoe is het gesteld met onze gebeden? Guido Gezelle vertolkt ook de grootheid Gods in de natuur. Tenslotte geven we nog een gedicht weer dat we lezen op blz. 61: "Hoe schoon de morgendauw, hoe schoon de verse bloemen, hoe schoon de zonnestraal, die door die dreupel beeft; hoe schoon moet ginder zijn wat hier wij schoonheid nommen en dat maar ene glim van de Opperschoonheid heeft!" Het gebon-

den boekje is keurig uitgevoerd, maar het is jammer dat de nummering van de pagina's in de inhoudsopgave niet klopt.

H.F. Kohlbrugge, **Een commentaar op Psalm 45**, ruim 400 pag., f 55,-, Uitgeverij de Banier, Utrecht.

Met dit geschrift promoveerde Kohlbrugge op 4 juni 1829 cum laude aan "De Academie van Utrecht" tot doctor in de theologie. Kohlbrugge werd in 1803 in Amsterdam geboren. Op 15-jarige leeftijd ging hij naar het gymnasium. Daarna ging hij theologie studeren en verkreeg grote kennis van de Oosterse talen, waaronder Hebreeuws, Arabisch, Aramees en Syrisch. Op 1 februari 1827 werd hij benoemd tot hulpprediker van de Hersteld-Lutherse Gemeente te Amsterdam. Door zijn rechtzinnige prediking kwam hij in grote problemen die tot zijn afzetting leidden. Toen ging Kohlbrugge weer studeren en kwam tot het schrijven van zijn proefschrift. Op Messiaanse wijze wordt Psalm 45 geëxegeseerd. Naast de oorspronkelijke Latijnse tekst vinden we een Nederlandse vertaling waar veel werk van gemaakt is. Zodoende is dit waardevolle proefschrift toegankelijk voor de lezers die geen Latijn beheersen. Liefhebbers van Kohlbrugge zullen dit keurig uitgegeven boek zeker ter hand nemen, maar ook anderen kunnen er hun winst mee doen.

Christien de Priester, **Het hoogste Goed**, 66 blz., f 10,90, Uitgeverij den Hertog B.V. Houten.

Een bundel met 53 gedichten waarin vele waardevolle en overdenkingswaardige zaken aan de orde worden gesteld. Er wordt gewezen op het hoogste Goed tegenover het klatergoud van de wereld, waar de mens rusteloos dag en nacht naar jaagt (blz. 5). Het herdenken van 50 jaar bevrijding en de schrikbarende toestand in Nederland na die 50 jaar komt aan de orde (blz. 48-50). De watersnood van februari 1953 en het bruisen van de rivieren in februari 1995 vinden we op blz. 52 en 53. Het laatste couplet van het laatste gedicht geven wij tenslotte weer: "Ik Ben hier slechts korte tijd een gast; straks breekt mijn levensdraad. Houd, Heer", ook dan mijn handen vast, naar Uw alwijze raad. Zie m'uit gena in Christus aan en leid mij door de doodsjordaan."

Stichting Schuilplaats - Veenendaal

vraagt voor de vacature, die per 1 december 1996 ontstaat een
maatschappelijk werkende m/v
voor 20 uur per week

De gedachten gaan uit naar een collega met een afgeronde HBO-opleiding Maatschappelijk Werk en enige ervaring. Gezien de samenstelling van het team gaat de voorkeur uit naar een man. Van de nieuwe collega wordt verwacht dat hij of zij meelevend lid is van één van de reformatische kerken. De kandidaat heeft een bijzondere belangstelling voor huwelijks- en relatieproblematiek en kan in teamverband werken.

Taken:

- begeleiden, adviseren en informeren van cliënten
- meewerken aan de 24-uurs bereikbaarheidsdienst
- participeren in overlegsituaties
- groepsactiviteiten

Salariëring volgens C.A.O. Welzijn.

Inlichtingen over deze functie is telefonisch verkrijgbaar bij leidinggevend maatschappelijk werkende P.M.G.P. Bos Tel. 0318 - 526123 op werkdagen tussen 8.30 - 10.00 uur.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u voor 26 oktober richten aan het Bestuur van Stichting Schuilplaats, Postbus 7, 3900 AA Veenendaal.

Stichting Schuilplaats is een landelijk werkende reformatische hulpverleningsorganisatie. Zij verleent hulp bij psycho- sociale en medisch-ethische vragen en moeilijkheden. In samenwerking met de NPV is het Landelijk Steunpunt voor Christelijke Vrijwillige Thuiszorg opgericht. Tevens verzorgt de Stichting voorlichting op genoemde terreinen en participeert in het Prof. dr. G.A. Lindeboom Instituut, centrum voor medisch ethiek. Via de S.O.S.-dienst, waaraan 11 artsen meewerken, is de Stichting 24 uur per dag bereikbaar.

Drs. P. Cammeraat, **Leren en Leven, Handboek voor bijbelonderwijs**, register, 63 blz., f 14,90, Uitgeverij De Groot Goudriaan - Kampen. Dit boek bevat een namen- en zakenregister, waarin alle trefwoorden zijn opgenomen die in de rubrieken geloofsleer en informatie in de vier delen van het handboek zijn te vinden alsmede de aardrijkskundige namen die te vinden zijn op de opgenomen landkaarten. Daarnaast een register van citaten uit de belijdenisgeschriften en de liturgische formulieren van de gereformeerde kerken in Nederland. Tenslotte een lijst van aanbevolen studiemateriaal, waarbij de redactie aantekent dat opname in de lijst van een boek niet betekent dat de inhoud van het aanbevolen studiemateriaal in alle opzichten acceptabel is. Er is ook niet naar volledigheid gestreefd. Wie het handboek in zijn bezit heeft doet er goed aan dit registerdeel aan te schaffen. Het verhoogd de bruikbaarheid van het handboek

D.V. bij voldoende belangstelling verschijnt:

LEVENSSLESSEN

door Ds. G.F. Gezelle Meerburg. Dit boek bevat vijf preken en een levensbeschrijving. Gebonden in kunstleer.
Prijs: f 24,90. Bij intekening tot 15 mei 1994: f 21,90.

UITGEVERIJ/BOEKHANDEL

J. DE KONING

Merel 52 - 2986 BC Ridderkerk
Tel.: 01804 - 21231 (ook 's avonds)

Zaterdagmiddag
24 november D.V.

Ambtsdragers conferentie

in de Chr. Ger. Kerk Centrum
te Dordrecht
(Krooswijkhof)

Ds. K. Visser spreekt over de:
"betekenis van de heilsfeiten
voor het geloofsleven".

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577-401689

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindeweij b.v., architect BNA

Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

* Utiliteitsprojecten

- kantoren
- scholen
- kerken
- bedrijvenparken
- sociale werkplaatsen
- multi-funktionele gebouwen

* Woningbouw zoals:

- gesubsidieerde (premie A - woningwet)
- bungalows - 2 onder 1 kap
- renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

**buro voor architectuur en ruimtelijke ordening
d. vroegindeweij b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262**

**oosthavendijk 46
postbus 82**

**3241 lk middelharnis
3240 ab middelharnis**

**tel. 0187-485800
fax 0187-486910**

SEZ

Hervormingsdag!

*Maak deze maand een gift over
voor onze*

Najaarsactie

t.b.v.

Spanje

en

Latijns

Amerika

**Voor inlichtingen of gratis (dia)voorlichting over
Spanje of Cuba:
telefoon 0184 -611607**

Spaanse Evangelische Zending

Postbus 273 - 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

Tel./Fax : 0184-611607 b.g.g. 055-3231623

postbank : 95200

bank : 2510.99.245

Bestuur SEZ: ds. M.C. Tanis, Sliedrecht (voorzitter); ds. L. Blok, Ermelo (2e voorzitter); A. Stam, Apeldoorn (secretaris); L.C. Pols, Krimpen a/d IJssel (penningmeester); O. van de Breevaart, H. I. Ambacht; ds. G. Hendriks, Achterberg; ds. G. Nieuwenhuis, Bode-graven; ds. P.J. Teeuw, Veenendaal; ds. A. van de Weerd, Dordrecht

**brood
en vis**

Extra oproep

**voor hulp
Aardbeving teisterde
Yunnan provincie
in Zuid-China**

Huisgemeenten in de Yunnan provincie zijn bijzonder zwaar getroffen door de recente aardbeving.

85% van alle huizen zijn verwoest in het rampgebied.

25 schuurkerken van de Miao, Yi en Lisu christenen ingestort.

56 personen gedood onder het puin, waarvan 11 christenen van de huisgemeenten en de vrouw van een Evangelist.

Gebrek aan medische hulp, huisvesting, dekens, enz. geeft extra zorg in de kou.

Zenden van artikelen is niet mogelijk. Wel dringend financiële steun nodig.

Lisu, Miao en Yi christenen spannen zich in "noodhulp" te geven. Zij zijn arm, bidden en hopen op hulp van medechristenen.

Wilt u z.v.f. ook helpen?

**Postgiro 31 555 32
Stichting
"Bonisa"-zending**

Secretariaat: Schoolstraat 17, 2161 HB Lisse of op rek. 33.65.54.613 van de Rabobank te Lisse, t.v.v. Stichting BONISA-zending. Gronr. van de Rabobank 163525.

Informatie
kunt u aanvragen bij dhr. T. Schultink, tel. 0527-615063, Donaustaat 5, 8303 WL Emmeloord

Help Oost-Europese Kerken Onderdak

Zeven jaar na 'de omwenteling' worden er nog kerkdiensten gehouden in huiskamers, schuren en in de open lucht. We willen zoveel mogelijk christelijke gemeenten in Oost-Europa helpen een eigen kerkje te bouwen.

Helpt u mee? Nu kan het nog.

Giften kunt u overmaken o.v.v.:
"Oost-Europese Kerken Onderdak"

KOM OVER EN HELP

POSTBUS 138 - 3860 AC NIJKERK - TEL. 033 - 246 32 08 - FAX 033 - 246 28 07

HULP AAN KERKEN
EN CHRISTENEN IN
OOST-EUROPA

ONS WERK
WORDT AANBEVO-
LEN DOOR EEN
COMITÉ DAT
BESTAAT
PREDIKANTEN UIT
DE GEREFORMEER-
DE GEZINDTE

POSTBANK
35 35 181
of BANK
16.10.04.555